

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

07-237.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felcso szerkesztő:
UJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

A magyar társadalomról.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes szerkesztő ur!

Olvastam többször b. lapjában a helyi katonai zenekar kitűnő tanultságáról a magyar zeneirodalomban: Válaszom arra, jaj de bolond volna, ha csak a csicsónét is megtanulná, nem hogy a himnuszt, avagy a szózat művészi s nehezebb zenéjét. Mert, hisz a mi édes közönségünk, a mi debreczeni szépeink így is oly hálás hallgatói, hogy gyönyörűség nézni, mint hullámozottak, lejtettek a „platzmuzik“ ékes csinnadrattáinak hangjaira. Bezzeg ily jó napot nem tud szerezeni sem a Magyar-testvérek magyar nótája, sem Rácz Károly Csokonai egyvelege Németh Andrásnak.

Lássa tekintetes szerkesztő ur. Igy kicsinységéből kitetszik a németiség szivós erejének gyökere. Azt nem más, mint a mi magyar közönségünk, társadalmunk közönye táplálja. Mit gondol, ha azután, hogy ha nyilván való lett megvető tudatlansága, amelylyel még a mi nemzeti imádságunkat sem tartja érdemesnek megtanulni, ha a mi társadalmunk mély megvetéssel sújtja, s „platzmuzikjára“ egyetlen lélek sem jelent volna meg, s a ki arra tévedt, az is menten elkerülte volna a

helyet, nem-e összeszedték volna sátorfáikat, vagy ha hallgatókat akartak volna nyerni, játszották volna nemzeti dalainkat? Vajjon a mi cigányaink, ha idegen országba mennek, magyar nótákkal igyekeznek megnyerni a közönséget, pedig azok is csak pénzszerzésért mennek, mint ezek a jó cseh muzsikusok hozzánk.

Ha Német, Francia, vagy Angol országban történik ilyesmi, ott meglicselik az ilyen bandát s nálunk még az elismerés tapsait aratják a platzmuzikán. Bizony ez csak itt nálunk, ilyen közönyös társadalommal történhetik meg. Ez a társadalom a maga sulyával s eget rengető szavával meg nem mozdul, ha országunkból elvesznek egy jódarabot, mint pár éve, ott a hegyek közt a tengerszemnél; ha fiait hazafiságukért lánczra verik, mint pár éve itt s szerte e hazában és most Kolozsvárt; ha bécsi ronggyal, fekete sárga zászlóval keserítik s kétfejű madárral ijesztgetik, ezek még most is minden városban éktelenkednek, s ha hóhérimnuszt zengenek a fülébe, s ha vakmerően boczi-boczi tarkával egyvelegben játszik imádságát. Oh ezen a mi társadalmunk fent nem akad, sőt egész természetesnek találja, ily kicsinységekért vajjon ki rontaná el csak a vacsoráját is. Bezzeg anyáink

azokat, a kik sérteni merték csak egy rossz szóval, egy görbe tekintettel nemzetiségünket, ki tudták nézni a társaságból.

Szélmalomharcz egyes jóknak harcza, ha nem tömörül mellettük a társadalom. Az nem elég, hogy egyes különös alkalmakkor fellelkesülve, egykét éljent elorditunk, hanem minden lépésünkkel, szavunkkal, tettünkkel oda kell hatnunk, hogy lássa és tapasztalja az, akinek látni kell, hogy itt megváltozott minden s tényleg más, magyar világ jön el, mert el kell jönnie. Mert olyan világot élünk, amely harcz és ádáz küzdelem. Ott nemcsak a nagy csatáknál kell löni, hanem mindenhol, mindenütt ütni az ellenséget, ahol s a mikor éri az ember, hiába hirdeti az az ellenség a maga megnyugtatóására a csendet, üzni, hajtani kell, hogy ébredjen fel s nyugta ne legyen. Ezt azonban a talpraállott magyar társadalom összesége teheti meg, amely végre is megunta a sok boszantást és le akarja rázni magáról a százados jármot.

Külföldi hírek.

Bécs, július 31.

Mozgósítással fenyegetődnek.

(Bécs.) Berliner Tageblattnak jelentették, hogy Pitreich hadügyminisz-

A riadó szava engem is ébren tart. A kezében törvénykönyvvel harczoló szittya nemzet fia vagyok itt is. Költeményeim most csak magamnak irogathatom; ám szeréném, ha szabadulásom után a nemzeti küzdelem bátor katonáivá avatnátok őket a magyarság szent ügyének dicsőségére. S ezt úgy teszitek, ha minél szélesebb körben szeretettel terjesztitek könyvemet.

Október első napján pontosan megjelenik.

Előfizetési ára; füzve 1 korona, diszkótesben 2 korona. Bolti ára: füzve 2 korona, diszkótesben 3 korona lesz.

Aki tiz előfizetőt gyűjt tiszteletpéldányt kap.

Az előfizetési pénzeket nevemre, Szedged, Kossuth Lajos-sugárut 21. alá, legkésőbb szeptember 3-dik napjára kérem.

Hazafias üdvözléssel
Gyökössy Endre.

Verskötet ajánlás.

(Gyökössy Endre újabb költeményei.)

A Debreczenben sarjadt és felvirult „Bokrétá“ című költőtársaságnak egyik erős tehetségű, alkuvást nem ösmerő szilaj magyar lelkű poéta tagja Gyökössy Endre, aki a Debreczeni Független Újságnak is dolgozó-társa volt. Fiatal poéta barátunk most a szegei zöldhajtókás jó magyar bakák között tölti az önkéntesi évét; dalos kedvét még a Mars-téri ezerablakos nagy kaszárnyában sem tagadhatta meg káplár ur Gyökössy Endre; a Mannicher hiában törte a vállát, a délczeg magyar fiúnak sem a kedvét, sem testét nem törte meg a kaszárnyai élet; sőt: mint a rabmadár: még gyönyörűbben, még mélyebb érzéssel dalolt.

Ezeket a kaszárnyában szerzett dalokat — ma olyan világot élünk, hogy ismét érdekes, jelentőséges a katona dal — költötte bokrétába káplár ur Gyökössy; az újabb költeményeket könyvbe füzve októbernek

elsejére meg is jelenteti, melyre vonatkozólag előfizetési felhívást bocsátott ki.

„Idegen földön“ lesz a kötet címe. Ösmervén, nagyrabecsülvén a Gyökössy Endre kiváló magyar költői tehetségét, mindenkinek bizodalmasan és bátorságosan ajánljuk azt. Igazi hivatott költőnek, erős magyar léleknek zengő virágai ezek a szép katona dalok, melyekről Gyökössy Endre előfizetési felhívásában röviden, de őszintén így nyilatkozik:

Kedves barátaim, ismerőseim!

Nemzetes nagyuraim, nagyasszonyaim
 S lelkes magyar leányok!

„Idegen Földön“ cím alatt kötetbe gyűjtöttem katonaságom idejében irt költeményeimet. Ti, akik ismertek, tudjátok, hogy szívem szerint magyar módra a magyarságnak daloltam eddig. Katonáskodásom nemzetemért rajongó lelkem erejét csak legyőzhetetlenül aczélozta s azok a dalok, melyeket új könyvemben összeszedtem, a most lüktető nemzeti küzdelem szilaj gyermekei.

Vigyázz!

Kékre festett kirakat.

Folyton érkeznek újdonságok. 10.000 méter delain 25, 35, 65 kr. Óriás választékban vannak christalin, popelin, gouvroirozott crep fodor, grenadin, de különösen batistokban, melyeket az idény előrehaladta miatt nagyon olcsón árusítom el.

Lövy F.

⇒ Kistemplommal szemben. ←

ter ischli audenciáját a bécsi politikai körök nagyjelentőségűnek tartják, különösen azért is, mert Bihar honvédelmi miniszter Pitreichchal az audencia után Bécsben találkozott és tárgyalásokat folytatott. A tartalékosok behívásánál előforduló nehézségek legyőzéséről volt szó. Állítólag Ischlben elhatározták, hogy részleges mozgósítással fogják a tartalékosokat behívni. Mert itt körülmények közt mindenkinek a katonai hatóságok egyszerű behívóira jelentkezniök kell. Valószínű azonban, hogy erre az intézkedésre nem kerül sor. Ugyancsak szó van itt egy koalícióval kötendő compromissiumról, melyben Andrásynak vezető szerep jutna. Az a kijelentése a képviselőház elnökének, hogy a parlamentet újra elnapoló esetleges királyi leiratot, mint törvénytelen nem veszi tudomásul, Bécsben nagy megütközést keltett.

Nők, mint szabadkőművesek.

A magyar feminista mozgalmakról ír a Berliner Tageblatt cikkét, melyben elmondja, hogy nőegyesületek első nagy kongresszusa nem keltett nagy figyelmet a magyar társadalomban. Nőegyesületek tevékenysége főleg társadalmi betegségek (alkoholizmus stb.) orvoslására szorítkozik. Érdekes a magyarországi szabadkőművesek egy részének terve, kik tagokul nőket is felakarnak venni. Nőegyesületek tevékenysége, különösen a budapesti lányegylet, már nemcsak jótékonytáborra gyakorolnak, hanem tagjaikat szociális reformmunkákra is buzdítják. Nagy dícsérettel emlékszik meg nevezett lap Edelsheim Gyula báró jótékony munkásságáról, ki a gyermekvédelmi lapot alapította és Magyarországon a nők helyzetét modern szempontból is kielégítőnek találja.

Fejérvár Karlsbadban.

(Karlsbad.) Fejérvár Géza báró tegnap ideérkezett. Az államvasutak központi pályaudvarán szalonkocsi alá rendelkezésére, hogy szükség esetén azonnal elutazhassék.

Orosz-Japán helyzet.

(London.) Newyorkból jelentik: Hátó Japán követségi tanácsos megczafolta az újságírók előtt azt a hírt, hogy Kamura Roosevelt sürgetésére Japának fegyverszünetet ajánlott. Fegyverszünetről a béke megkötése előtt szó sem lehet, mert Japán csak támadó politikával kényszerítheti Oroszországot arra, hogy mielőbb bekötött kössön. Nincs kizárva, hogy valahol a messze jövőben Japán és Oroszország közösen fogjuk Mandzsuriát okkupálni.

A csár merénylétől fél.

(Pétervár.) A csár elhalasztotta a Krasnojarszki Szelóban tegnapi hirdetésű csapatszemetét, mert a város körül négy gyanús embert tartóztattak le.

Oroszországi vérengzések.

(Odessza.) Az ostromállapot következtében nyugalom van. Sok helyről antisemita zavargás híre érkezik s a hatóságok azt használják fel arra, hogy a zsidókat tegyék felelőssé a legutóbbi zavargásokért. A kereskedelmi kamara

vezetősége kijelentette Ignatiev grófnak, hogy Odessza kereskedelmét az ostromállapot nagy veszedelemmel fenyegeti.

Lemondott főkörmányzó.

(Pétervár.) Szoszlov főkörmányzó azért nyújtotta be lemondását, mert Pétervárról el nem mondó utasításokat kapott. Hír szerint egy a trónörökös születésnapján manifesztumot fog kibocsájtani.

Börtönre ítélt tanár.

(Belgrad.) A monastiri törvényszék Ivánovic Alexa gemoasiumi tanárt három évi börtönre ítélte, mert szerb bandákkal volt összekötöttségben.

A szerbiai új miniszterium.

(Belgrad.) Gruics bécsi és Milocanovic római szerb követ legközelebb Belgrádba utazik, hogy résztvegyenek az új miniszterium megalakítására vonatkozó tárgyaláson.

Vármegyénk és vidéke.

A cséplőgépbe bukott fiu. Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap a téglási határban fekvő szegegyházi tanyán, a gróf Dégenfeld-birtokok egyikén. Seichmann József bérlő tanyáján, miközben a cséplési munkákat végezték. Rácz Dániel 15 éves dorogi napszamos fiu, ki a gépnél mint kévevágo dolgozott, a gépbe bukott, miközben a gép dobja jobb lábfejét összemorzsolta. Ez a szerencsétlenség nem történhetett volna meg, ha a gépet biztosító korlással látták volna el. A szerencsétlen fiut beszállították a kórházba, ahol lábát délben amputálták.

Nyári mulatság Szentmihályon.

A gróf Deseffy Aurél v. b. t. vednökege alatt alakítandó „Iparos-olvasókör” alapja javára a „Büdszentmihályi ipartestület” a társulati Lukácsfürdő kis erdő nyári fedett helyiségében, 1905. év augusztus 6-án zártkörű nyári Táncmulatságát rendez. Belépti-díj: Személyjegy 1 kor. Családjegy 3 személyig 2 kor. 50 fill. Felültetések köszönettel fogadtatnak és a „Nyirvidék”-ben nyugtáztatnak. A táncvizsga egész tartama alatt világposta, serpentin és confetti csata; azon hölgy, ki a legtöbb levelezőlapot kapja, ugyszintén az is, aki a legtöbbet eladja, értékes jutalomban részesül. — Szünóra alatt bárány-kisorsolás. Kezdeté délután 4 órakor. Ételekről és italokról a már is hírneves társulati fürdő vendéglőse gondoskodik. Vasúti állomás közvetlen a fürdő mellett. — Meghívók kivanatra előmutatandók.

A robbanás áldozatai. A gondatlanság sok mindennek volt már az okozója. Ily gondatlanság okozta halálesetről értesít bennünket nyirbátori levelezőnk. Az ottani „Boni” gyártelepen — ugyanis — 500 500 literes nagyságu szeszestartány alja ismeretlen okból megrepedt. A munkások égő gyertya mellett javították a repedést, és e miatt történt, hogy a tartányból egyre nagyobb mennyiségben kiömlő gáz a gyertyalángtól felrobbant. A robbanás következtében a tartályt javító 6 munkás közül 3 rögtön meghalt, 3 pedig életveszélyesen megsebesült.

Nem kapnak orvost. A hajdusámsóni orvosi állásra 800 korona évi fizetéssel pályázatot hirdetett a központi főszolgabíró, de a pályázat lejárt és eredménytelen maradt. A csekély fizetésű állásra, miután a látogatási díjak is igen mérsékeltek, nem akadt pályázó, holott a most távozó volt községi orvos tekintélyes vagyont gyűjtött a sámsóni hajduk közt és vagyonával beköltözött most Debreczenbe. A főszolgabíró most felhívta a község képviselőtestületét, hogy emelje fel a községi orvos fizetését és a látogatási díjakat, mert különben nem kapnak orvost. Addig is, míg e kérdés megoldást nem nyer, e járásorvos, dr. Nagy Kálmán hetenként kétszer fog kimenni Hajdusámsónba, a község terhére.

Beleugrott a favillába. Ádám Péter nagyállói gazdalkodó szorgalmasan gyűjtögette össze szalmáját. Nagy, magas bogját rakott már, midőn félbeakarta hagyni munkáját, a favilláját ágával felfelé keresztelte a bogja mellé. Ezután leugrott. Ugrása közben reáesett a favillára, a melynek ágai a gyomrát átszúrták. A villát az előhívott járásorvos sebeiből kihuzta és az iszoyatos sebeket bekötözte. Beszállították a nyiregyházi kórházba, ahol súlyos műtétet állott ki. Életben maradásához kevés a remény.

Öngyilkos szolgálóegényke. Kerekkes Ernő balmazújvárosi illetőségű 16 éves szolgálóegény nagy bátyjánál Kerekkes Imrénél volt szolgálatban a hajduböszörményi réten. Vasárnap ebéd után Kerekkes Ernő egyedül volt otthon bátyjának gyermekeivel, ezeket elküldte hazulról azzal a kikötéssel, hogy 1 óra múlva okvetlenül térjenek vissza. Ez idő alatt Kerekkes Ernő felakasztotta magát. Mikor a kis gyermekek haza jöttek, s meglátták bátyjukat a kötelen függve, a kis gyermekek vallomása szerint, még elkezdtek a már megholt Kerekkes Ernő körül játszani, s hozzá beszélni, mert azt gondolták, hogy „csak tréfál.” Mikor azonban látták, hogy bátyjuk arca mily ijjesztő módon torzul el s feleletet nem ad, akkor lármázták fel a szomszédokat. Ezek hamar levágták, de már akkor halott volt. A vizsgáatot a rendőrség azonnal megindította, de még biztosan nem lehet megállapítani az öngyilkosság okát. A vallomások után arra lehet következtetni, hogy kis gyermeknél előforduló betegsége szegényérzete miatt lett öngyilkos, de nincs kizárva az sem, hogy azért mert az öngyilkosság előtti napon nagybátyja leszidta egy kötőféknek elveszte miatt.

Megjegyzések.

„Incognito” — Mentőegyesület című cikkére.

Egyik érdemes dolgozó társunk, *Incognito* név alatt nagyon érdekes cikket írt a mentőegyesületekről általánoságban; dr. Burger Péter t. barátunk, a debreczeni mentőegyesület létesítésének egyik buzgó előkészítője, most megjegyzéseket tesz az általunk közölt érdekes cikkre. Midőn szívesen adunk helyet a dr. Burger megjegyzéseinek, nem mulasztjuk el megjegyezni, hogy lapunk *Incognito* esetleges sorai előtt is nyitva áll, mert mi azt tartjuk, hogy a mentőegyesületet a felhívott közönség előtt ismeretlenné s így népszerűsíteni kell.

„Incognito” soraihoz a mentőegyesületről. Nem szeretnék most a 12 órában a kérdésben hírlapi polemikát provokálni és nincs is okom, mert végeredményében mégis csak használt sorai a mentőegyesület létesítésére és elszóllásaira mégis rá kell mutatnom, nehogy a „qui tacet . . .” gyanujába essem.

Mindjárt cikkének bevezető soraiiban

csakugy odavetöleg fitymálólá emlékezik meg, elég méltatlanul s a helyi sajtó csak dicsérendő egyértelmű támogatásáról ez ügynek mondván:

Többször szóba hozza a helybeli sajtó a rendőrség fekete koporsóját, a szt. Mihály lovát s. t. melyet rendszeren négy csavargóval visetnek, mely ha mentőegyesület léteznék eltörülhetné volna és engedelmet kért hogy „itt egy nagy tévedés van”, amennyiben a mentő-egyesület hullát nem szállít és nem is szállíthat.

Hát kérem k. ismeretlen barátom úgy látszik keveset érdeklődik és keveset foglalkozik ez aktuális kérdéssel arra nézve, hogy véleménye súlylyal bírjon; különben tudnia kellene, hogy a mentő-egyesület sem hullát sem beteget sem semmi néven nevezendő médiumot nem szállít, hanem igen is felállít, fentart és ellenőriz olyan intézményeket, melyek ama feadatokát a kor- és egészségügyi tudomány kívánalmait, de mindenképp felett a kegyelet és emberies érzés szemmel tartásával teljesítik.

El esnek hát az ön kérdései is, hogy lehetne ezt és azt így és úgy, a humanizmussal összeegyeztetni.

Én ugyan nem merem állítani, mint ön, hogy legjobban ösmerem pl. a budapesti mentő-intézményt, de ismerem azt ép úgy, mint a bécsit, melynél annak idején a 80-as években magam is működtem és azért hár nagy köszönettel veszem hűen és igazán élénk színekkel való ecsetelését a mentés szolgálatnak, amivel csak hasznára van ügyünknek; engedje meg, hogy ama ténybeli tévedését is helyreigazítsam, mintha a szabadkőműves páholyok létesítették volna és tartanák fenn akár a bécsi, akár a pesti mentő-egyesületet.

Ugy a bécsi, mint a pesti, sőt a kolozsvári és legtöbb hazai mentő-egyesület társadalmi uton létesült. Eddig csak a miskolczi tudom, hogy a tüzoltó testület saját erejéből létesítette; de e napokban magától főorvosától hallottam, hogy nekik is a társadalomra kell appellálniuk, mert nem bírják.

A bécsit dr. Muudi báró Lamesannal, a pestit dr. Kresz Géza valamelyik Andrassy gróffal, a kolozsvárit szintén fiatal orvosok létesítették hatalmas lelkes agitációval, társadalmi uton és mindannyian oly óriási fejlődést vettek, miszerint ma már igaz hatalmas támogatását élvezik a hatóságoknak is.

Mint látja k. ismeretlen, járt ösvényt taposunk mi, akik arra törekszünk, hogy ébren tartva a közérdeklődést, oly alapot teremtsünk és annyi tagot toborozzunk, melylyel oly mentő egyesületet létesíthessünk, hogy a maga elé tüzött humanus céloknak megfelelhessen.

Nem szükséges okvetlenül legjobban ismereni a mentő intézmény beléletét, mint ön merészen állítja, sőt mozgó örségben sem föltétlenül szükséges, hogy részt vett legyen az ember, ami bizonyára dicséretes, midőn ily mozgalmat indít, — mint ahogy ama dicső elődök es utörök e téren sem tették azt — csak lelkes felkarolása, szeretetteljes ápolása az eszmének és mindenekfelett teljes tudata annak, mit és hogyan akarunk létesíteni.

Megvagyok róla győződve k. ismeretlen, hogy ön sem fogja megtagadni tőlünk kiváló tudását és tapasztalatát e téren, midőn a szolgálat végrehajtásáról lesz szó, miért hát a hiábavaló kesergés azon, hogy nem a város mint hatóság létesíti azt és a fölött, vajjon tudnak e társadalmi uton kellő fedezetet teremteni?

Az meg már egyenesen káros okoskodás, amit végső soraiban művel, melynek csak kárát vallhatjuk és e szép cikk végére nem is illik.

Jól tudja, mint művelt ember, hogy kulturpalota, sőt rendőri palota is kell ma már ily metropolisban, mint Debreczen, sőt

a rendőri palotában eleve is gondoskodni kellene a mentőállomás elhelyezéséről, azonban amiért még mindezek meg nem értek a megvalósulásra: elodáznai a nap mellett égetőbbé vált mentési szolgálatot és állandó készenlételet még sem lehet.

Bölcse tudja ezt mindenki, hogy ez tulajdonképpen hatósági feladat, a közegészségügyi rendszertnek lényeges része; de mikor egyéb közegészségi szolgálatok ellátására sem telik a városnak úgy, mint kellene.

Midőn egy-egy 20 ezer lakossal bíró kerületnek mindennemű hivatalos egészségügyi szolgálatát egy kerületi orvosnak kell nyomorúságos 800, mond nyolczszáz forintért ellátni, kiknek csak legutóbb is elvetették fizetés emelés iránti kérelmét.

Mily alapon? meddig várjon a közönség még e fontos szükségletének a gyors és pontos első segély nyújtásnak, humanus beteg szállításnak rendszeresítésére?

A társadalom hiányát érzi, hát fel is fogja állítani a mentő-egyesületet és legyen róla meggyőződve e mentő-egyesületnek egyetlen átiratával többet tudunk majd a hatóságnál elérni, mint amennyit a mai és hasonló indokolatlan és helytelenül alkalmazott csipkedéssel rontani képes.

Egyébiránt béke velünk.

Debreczen, 1905. július 28.

Dr. Burger Péter.

Politikai hireink.

Budapest, július 31.

Hazafias és nemzetközi szocialisták

A mi az elmúlt vasárnap hozott két szocialista manifesztumot illeti: élesen kerülnek szembe egymással a nemzetközi szocialdemokraták és az újjászervezettek. Az előbbieket most már első sorban megvalósítandónak követelik az általános választói jogot; erre hívják fel a szövetkezett baloldalt is, azzal fenyegetvén őket, hogy különben minden agitáló erejükkel ellenük fordulnak és velük szemben az általános szavazati jog érdekében akár az ördöggel is szövethézhetnek. Az újjászervezettek viszont kimondják, hogy megrendelésre történt az, hogy a nemzetközies a választói jog érdekében a belügyminisztert fölkeresték és ezt az eljárást csalásnak bélyegzik. Ők az ellenzék mellé sorakoznak e harcban, mert csak önálló hazában küzdhető ki a munkálkodó nép minden joga. Végül tiltakoznak az ellen, hogy a nemzetközi szocialdemokrata párt a magyar nép szószólójának hirdesse magát.

Érdekes politikai nyilatkozatok.

Apponyi Albert gróf az Esti Ujság kiadójának kijelentette, hogy kívánja a hatvanhetes pártok egyesülését a koalícióban belül. Ha a képviselőházat újból elnapolnák, ez ellen tiltakoznék, éppen úgy Justh Gyula is kijelentette, hogy az újabb elnapolást nem venné tekintetbe.

Városi közigazgatásunk.

Számonkérőszék a városházán. Domahidy Elemér főispán augusztus hó 8 án számonkérőszéket tart a városházán, amely alkalommal megvizsgálja az összes közigazgatási hivatalok működését.

Jog és pénzügyi bizottsági ülés.

A város jog és pénzügyi bizottsága hétfőn délután 4 órakor Vecsey Imre főjegyző elnöksége alatt ülést tartott. Jelen voltak: Magos György főügyész, Aczél Géza főmérnök, Varga Károly előadó-jegyző és egyetlen szál bizottsági tag, dr. Fejér Ferencz. Ez is bizonyossága, hogy a kánikulában még a közügyek sem érdeklik a bizottsági tagokat.

Székely-társaságok szövetsége.

Mig a nagyszebeni szász és oláh pénzügyintézetek hatalmas tőkékkel csaknem napról napra hódítják el magyar emberektől a magyar földet s mig a kormány százezreket és milliókat költ a ruthén nép fölsegélyezésére, addig az önhibáján kívül elszegényedett székelység magára hagyatva küzd fönmaradásáért. A székely nép művelődése és közgazdasági viszonyainak ügyében rendkívül fontos mozgalomról adhatunk most hírt e meghívó közlésével, melyre külön is föl hívjuk az érdeklődők figyelmét.

A Székely-Társaságok Szövetsége folyó évi augusztus 22 én délelőtt 9 órán kezdve Sepsiszentgyörgyön tartja meg első közgyűlését, melyre a tagokat és a székely ügyek iránt érdeklődőket hazafias tisztelettel meghívja.

Maros-Vásárhelyt, 1905. július 17-én.

Az elnökség:

Deák Lajos, s. k. Máthé József s. k.,
kir. tanácsos. elnök. főtitkár.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó. Tartja Deák Lajos, kir. tanácsos elnök.
2. A szövetségben lévő társaságok és testületek képviselőinek igazolása.
3. A központi iroda jelentése a szövetségben lévő társaságok (testületek) működésének ismertetésével. Előadó Máthé József főtitkár.
4. A székely vasutak kiépítésének kérdése. Előadó Borszéký Soma ny. miniszteri osztálytanácsos.
5. Háromszék vármegye piaczképes cikkekinek forgalomba hozása. Előadó Benkő Pál gazd. szaktanár és Csinádi Lajos igazgató-tanító.
6. A székely kongresszus határozatainak végrehajtása tárgyában előterjesztés. Kapcsolatosan a székelyföldi miniszteri kirendeltség eddigi működésének ismertetése (a kiadott jelentések nyomán). Előadó Dr. Kömőcsi József Szöv. elnök.
7. A sepsiszentgyörgyi székely tanítónő-képző intézet fejlesztése tárgyában felirati javaslat. Előadó Kardhordó László képezdei tanár.
8. Számadás, költségvetés (a központi iroda véleményével). Előadó dr. Sarkány Miklós szöv. pénztáros.
9. Tisztújítás (a jelölő bizottság véleményével). Előadó a bizottság elnöke.
10. A jövő évi közgyűlés idejének és helyének megállapítása (az elnökség véleményével).
11. Indítványok tárgyalása. Végül a sepsiszentgyörgyi Székely Társaság által rendezendő iparkiallítás megtekintése.

A közgyűlés alkalmából több kirándulás terveztetik a közeli fürdőkre, ipartelepkekre. Akik azokon részt venni óhajtanak és elszállásolásra is igényt tartanak f. évi aug. 6 áig jelentkezzenek Végh Endre főgymn. tanár, bizottsági elnöknel Sepsiszentgyörgyön.

Sepsiszentgyörgyre érkezés a budapest—predeáli gyorsvonattal aug. 21-én d. u. 4 óra.

Az elnökség kedvezményes vasuti jegyért folyamodott a Szövetségben lévő társaságok kiküldött képviselői számára, mit — ha megadatik, később küldünk szét.

Hadapródok a vértanu-szobornál.

Tisztelegés a hősök emléke előtt.

A nagy és szent nemzeti küzdelem, amely a magyar nyelv jogaiért a hadseregben folyik, ugylátszik, még sem marad minden hatás nélkül. A hatalmas, országos fellángolás, amely Magyarország törvényes önállóságát a valóságban is érvényre akarja juttatni, megmozgatta a sziveket és elméket. S azok is, akik eddig idegenkedtek a szabadság szellemétől a viszonyok kényszerítő — erejének következtében kénytelenek a magyar Góeniusz előtt meghajolni. Ezt bizonyítja az alábbi tudósítás is.

Tegnap délelőtt a brassói hadapródiskola növendékei egyik tanáruk vezetésével Aradra érkeztek. Vagy negyvenen lehettek. A pályaudvaron Hilmár Rudolf főhadnagy fogadta őket s aztán lóvasuton a városba indultak. A Millenniumnál leszálltak s itt Hilmár figyelmessé tette őket a szemben lévő városházára. Majd innen gyalog a város belsejébe mentek. Hilmár elvezette őket a vértanuk szobrához is, ahol a hadapródok tisztelegtek. Ez természetes dolog ugyan, de sajnos, Magyarország katonai nevelőintézeteiben oly szellem uralkodik, hogy az ily esetet csodálkozással halljuk s följegyzésre méltónak találjuk.

Egyébként katonai nevelés szempontjából a tanár kötelességét teljesítette, amidőn a katonai vitézsége és hazájához való hű ragaszkodása eszményi mintaképeinek emlékére emelt szobor elé vezette a katonai pályára készülő ifjakat. Ha van magasztos példa, amely ambíciózus katonát lelkesít, az aradi vértanuk példája az...

Egyházak és iskolák.

Egy év Debreczen iskoláiban.

Az értesítők nyomán.

Az ifjuság statisztikája:

Az első félévben volt teológus 121, mind magyar anyanyelvűek, 224 jogász 120 magyar, 1 német, 6 román, 1 szerb anyanyelvű; 149 reform., 6 ág. ev., 35 róm. kath., 1 gör. kath., 8 gör. keleti, 29 izr. A teológusok közül jeles vizsgálatot tett 26 jót 29, elégségest 36, megbukott 9. vizsgálatlan 18. A második félévben theol. volt 115, jogász 205; 137 ev. ref., 6 ág. ev., 31 róm. kath., 1 g. kath., 7 g. kel., 23 izr., 197 magyar, 1 német, 7 román. A teológusok közül jeles lett 51, jó 66, kielégítő 90, elégtelen 54, vizsgálatlan 58.

A teológusok közül alapvizsgálatot álltak 29-en, 2 jeles, 5 jó, 20 elégséges, ismételt 2. A joghallgatók közül első alapvizsgára állott 165, ebből 8 kitüntetéssel, 24 egyhangulag, 59 szótöbbséggel vizsgázott le; 48 szótöbbséggel, 19 ismétlésre utasított. Második alapvizsgálatot tett 74, 2 kitüntetéssel, 18 egyhangulag, 24 szótöbbséggel, 15 pótvizsg., 5 ism. ut. Allamtudományi vizsgálatot tett 13, 2 egyhangulag, 5 szótöbbséggel; jogtudományi vizsgát tett 10 jelentkező közül 4, szótöbbséggel.

Az ifjuság a rendes tárgyakon kívül hallgatható német nyelvet, (hallgatta I. félévben 48, II-ban 44), francia nyelvet (I. f. é. 12, II. f. é. 11), angol nyelvet (I. f. é.

48, II. f. é. 30.) Énekkara, amely még 1739-ben alakult, szerepelt 27 estélyen és ünnepeken, 4 istentiszteleten és 17 temetésen.

Az egész ifjuságot egyesíti magában a magyar irodalmi önképző társulat. Elnöke H. Kis Pál 2. jh. volt, rendes gyűlése volt 19, amelyeken szavallatok, önálló munkák, bírálatok hangzottak el. 4 hazafias ünnepélyt rendezett a társulat, pályázatokat is hirdetett s fentartotta a „Főiskolai Lapok“-at. A kör vagyona 1200 korona. A fentartó bizottság még megünnepli aug. 2-át, a debreczeni csata évfordulóját.

Ugyancsak az összetartás elvét istápolta a „Felsőbb tanulók olvasó egyesülete“. Elnöke a senior, 256 tagja volt. Könyveket osztott ki a tagok közt (3015 munka) olvasás céljából és 35 lapot járatak és a tagok szórakoztatásáról másképp is gondoskodott (sakk stb.) Vagyoni mérlege nincs.

A hittanhallgatók szellemi erősítésére szolgált a „Hittanszaki Önképző társulat“. Elnöke: a senior, tagja 83 volt. 18 gyűlése volt, ahol ima, predikálás, szavallat felolvasás stb. hangzott el. Pályadíjat tűzött ki. 4 prot. estélyt tartott 170 korona tisztajövedelemmel. A debreczeni egyetem javára a vidéken két hangversenyt rendezett a főisk. énekkarral közel 7000 korona jövedelemmel. Vagyoni mérlege nincs.

A hittanhallgatók anyagi segítségét szolgálja a „Hh. Segítő-Egyesülete“. Elnöke a senior. Tagja 64 volt, akik 2 korona tagsági díjat fizettek. Kiadott az első félévben 375 korona kölcsönt 137 kor. segélyt, a második félévben 380 kor. kölcsönt, 137 kor. seg. Vagyoni mérleg nincs.

A joghallgatók segítő egyesülete elnökei. Ifj. Ozory István, majd Széll Ákos 4. é. jh. később Soóky Jenő 3. jh. s végül a II. félévben Hódy Béla 3. jh. voltak, tagja 150 volt. Pénz segélyt kiadott 520 kor. és 5 vendéglősnél 6 ifju számára szerzett ki tünő kosztot. Ez évi tiszta jövevéle 1139 kor. 25 fill., amellyel az egyesület vagyona 3972 korona.

A „Joghallgatók Önk. Társulata“ elnöke H. Kiss Pál, tagjai száma I. f. é. 35., II. f. é. 40. Gyűlést tartott 11-t; ahol szavallatok, bírálatok, felolvastak, szabadelőadást tartottak, sőt jól sikerült vitázó ülések is volt erről a kérdéstről „Helyes-e a forradalom“. Pályakérdést is tűztek ki. A társulat alapítókéje 1510 korona s könyvtára 105 drb könyv.

Volt még ezeken kívül „Főiskolai gyorsíró-egylet“. Vezetője Zöld József jh. volt, 43 taggal. Az egylet részt vett a budapesti őszi gyorsíró versenyen, ahol Szent Antal jh. első díjat, Zöld József és Nagy Imre jh. díszkönyvet nyertek. A soproni tavaszi versenyen Éras Géza 8. o. t. első díjat nyert. Alapszabályait revidálja.

„A főiskolai zenekar“ 23 taggal. Elnöke Harsányi Géza. Most kért e kör az akadémiai tanácsától véglegesítését. 2. esetben szerepelt nyilvánosan. Vagyona nincs, bevételeit felemésztek kiadásai.

Az ifjuság szellemi szükségleteinek kielégítésére használhatta a főiskolai anyakönyvtárt és gyűjteményeket.

UJDONSÁGOK.

Angol urasszony a magyarokról.

Londoni levél a szerkesztőhöz.

A Budapesten megjelenő „Hungary“ című lapból átvettük a Londonban tartott japán mulatságról szóló tudósítást és lapunkat megküldöttük a szerzőnek, a magyar barát Mac Donald asszonynak, a ki figyelmünket a következő sorokban köszönte meg:

A Debreczeni Független Ujság szerkesztőjének.

Kedves Uram!

Ezer köszönet a szives megemlékezésért becses lapjában a „Hungary“ cz. lapban megjelent cikkemről a távol Debreczenben.

Mi Angolországban szeretjük az önök országát és az önök igazán nemes és fentkölt gondolkodásu népét és boldogok lennének, ha tudnák, hány igaz barát örködik az önök érdekében Angolországban.

Sokakat ismerek, a kik a jelen időben is teljes szimpátiával viseltetik önök iránt, jóllehet megvagyok győződve, hogy Magyarország megállja a helyét és kivívja, a mit akar. A legszivesebb üdvözlését küldi Londonból.

Steen Mac Donald

— A nagy Wesseiényi Miklós arcképe a kaszinóban. A debreczeni kaszinó, mely hazánk jeleseinek arcképeiből már egész sorozatot festetett meg, ez évben különösen kitesz magáért e téren. A százados Csokonai-ünnepély alkalmára elkészítette a nagy költő életnagyságu arcképét, melynek mintául a Kovács János akadémiai festőnk által készített legjobb Csokonai kép szolgált s mely a kiállításon is látható volt. Most pedig báró Wesseiényi Miklósnak, e tüzésvéru magyar daliának, a férfias szépség és erő e mintaképének életnagyságu arcképét festette meg ugyancsak Kovács Jánossal. A képet tegnap délelőtt mutatta be a művész a kaszinó előcsobájában és az minden tekintetben tetszéssel találkozott és igen sikerültnek mondható. Mintául a festményhez azon tenyérnyi kis akvarell szolgált, melyet 1836-ban a pozsonyi ifjuság Barsbással ajándékban festetett az élethalálharcot oly fényesen és töbszörösen kiállított leventének ajándékban. A képet keretezés után valószínűleg közszemlére kiállíttatja a kaszinó valamelyik előkelő üzlet kirakatában s csak azután függeszti fel dísztermében. Öszre pedig egy harmadik nagy férfiú a magyar fejedelmek ideálja, II. Rákóczy Ferencz életnagyságu arcképét készíti el a kaszinó részére egy kassai festőművész, ki a Rákóczi képek festésében elősmert tekintély; — így tehát e jeles társadalmi együletünk által három szép képpel gazdagodik képzőművészetileg oly szegény városunk.

— A „Petőfi dalkör“ holnap tartandó dalestélyén a városi tanács is képviselteti magát, a mennyiben Bészler Károly tb. főjegyzőt, Király Gyula tanácsnokot és Tóby Elek dr. aljegyzőt küldötte ki saját kebeléből, hogy a hazafias ünnepi estélyen képviseljék a város hatóságát. — Az estélyre belépti jegyek válthatók Márton Gyula divatkereskedésében (Piaczton. 9. sz. és este 7 órától kint a nagyerdei vigadó pénztáránál. A nyaraló vendégek asztala, mely eleinte csak 40—50 terítékre volt számítva — mindinkább növekedő igényeket kell, hogy kielégítsen s ha bizni lehet az ígéretekben és a szalmaözvegyek fenyegetéseiben, hát kisül, hogy 100 terítékre is kinövi magát, a mitől ugyan sem a rendezőség, sem a vendéglős, de még Magyarok sem ijednek meg!

— Szabóipari szaktanfolyam. A kereskedelemügyi miniszter támogatásával igen sikerült szabóipari szaktanfolyamot tar-

tott a debreczeni iparkamara Szatmár-Németiben. A tanfolyam záróvizsgálata tegnap volt, melyen a miniszter megbízásából Vikár Béla, a kamara nevében dr. Rácz Lajos kam. fogalmazó voltak jelen. Az eredménye a tanfolyamok szerfölött hasznos és üdvös voltát bizonyítja. A készített szabásminták és a készült mintegy 50 öltöny szakszerűleg úgy szabás, mint izlés tekintetében határozott tökéletesedést mutatnak. Ilyen tanfolyamot a kamara évről-évre nagyobb számban rendez és mindenütt az iparosok élénk érdeklődésével és meleg ragaszkodásával találkozunk.

— **Döntés a záróra ügyében.** A záróra ügyében e héten lesz a döntés. A főkapitány javaslatát ugyanis azzal adja vissza a tanács, hogy e kérdésben a főkapitány a saját hatáskörében is intézkedjék. Miután pedig a főkapitány a záróra kiterjesztését javasolta, más irányban nem is dönthet.

— **Eljegyzések.** Szikszay Gyulának bájos leányát, Margit urleányt eljegyezte Bikfalvy Ernő zilahi nagykereskedő, tartalékos huzzárhadnagy. Az eljegyzést a Magyarfiúk muzsikája mellett ülte meg a fenyves kézfogói társaság. — Vasárnap tartotta az eljegyzését Jankovich Béla adótitisz Püspöky Lajos kedves leányával, Margit kisasszonnyal.

— **Gyógyszertár-megnyitás.** A homokkerti gyógyszertárat ma nyitja meg Koczián Dezső tulajdonos a közönség számára. A szépen berendezett gyógyszertárat hétfőn délután 4 órakor vizsgálták meg bizottságilag. A bizottságban részt vettek: dr. Sárváry Gyula főorvos, dr. Boldizsár Kálmán főkapitányhelyettes, dr. Varga Emil kerületi orvos és a hatósági kiküldöttek. Miután mindent rendben találtak, az új patika megnyitását hivatalosan is engedélyezték.

— **Az altábornagy és a magyar szó.** Az egyik szegedi ujságban olvassuk a következő érdekes esetet: Lovag Jáki Gusztáv altábornagy, a szegedi II. honvédkerület új parancsnoka a minap Szegedre érkezett és átvette hivatalát Csallány Géza altábornagytól, ki a jövő héten távozik végleg Szegedről Budapestre, ahova tudvalevőleg az I. honvédkerület parancsnokává nevezték ki. Jáki altábornagy, míg új lakásában Kassáról ideköltöző családjával berendezkedik, egy szobában bérelt lakást. Tegnap reggel, mikor a pinczér főlvitte a kávé az altábornagynak, a legujabb bécsi lapokkal akart kedveskedni. Az altábornagy esodálkozva utasította vissza a lapokat.

— Hozzon magyar lapokat, vagy másik fogadóba megyek.

Alig távozott a pinczér, egy házigyőnk lépett az altábornagy szobájába és német nyelven kívánt jó reggelt. Az altábornagy nagyon hűvös hangulatban fogadta a köszöntést, majd ezzel a kérdéssel fordult látogatójához:

— Szegedi polgár ön?

— Szegedi polgár vagyok, kegyelmes uram.

— Miért nem beszél akkor magyarul?

— kérdezte az altábornagy.

— **Az új színház építési ügye.** Fölmerült a terv, hogy a debreczeni színház avult, rozszant, újat kell építeni helyette, vagy átépíteni egészen. A tanács a főmérnöknek esztendősi határidőt adott, hogy erről jelentést tegyen. Adhatott volna pedig bátran 10 esztendősi is.

— **Megrágalmazott halottak** A legesunyább dolog a halottat megrágalmazni, mert a halott nem védheti magát. De mire nem képes a mai romlott rikkancs-sajtó, hogy a kelendőségét biztosíthassa? Így rágalmazta össze a *Debreczeni Reggeli Ujság*, amely mindig kidüllesztett mellél hirdeti, hogy mindig csak az igazat írja, a vasárnap öngyilkossá lett Fáy Emma postás-kisasszonyt a nemrég eltemetett Krivos Márton műszaki rajzolóval, akinek mindkét lábát levágták a kisvasút. Kisütötte az „igazmondó” ujság, hogy Krivos és a postás-kisasszony szerették egymást és Fáy Emma azért lett öngyilkos, hogy egyesüljön szerelmével a halálban, ha az életben már nem lehetnek egymásé. Ez persze szemérmes dolog hazugság, mert a leány nem is ösmerte Krivosot és viszont, amint ezt a boldogtalan leány sógora, Kripkó József postatiszt a rendőrség előtt tett vallomásaival meg is erősítette. A szegény leány *gyógyíthatatlan betegsége* (orr-polip) miatt lett öngyilkos.

— **Portómentes munkaközvetítés** Üdvös és hézagot pótló rendelkezést tett a földművelésügyi miniszter. A hatóság hoz ugyanis 100 darab levelezőlapot küldött arra a célra, hogy a törvényhatósági munkaközvetítők portómentesen levelezhessenek a munkaadókkal. Ezáltal megkönnyítette a törvényhatósági munkaközvetítők működését.

— **Szerencsétlenül járt kocsis.** Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt az este a Szliuka István szikviz készítő gyárhelyiségében. Az egyik szénsavtartály, aminek súlya úgy 50—60 kilogrammra tehető, az istálló sarkában van elhelyezve. A lovak egyike megrugta a tartályt tartó faoszlopot mire az nagy robajjal leesett s az éppen ott levő Fésüs Márton kocsis jobb lábára zuhant. A véletlennek köszönhető, hogy Fésüsnek a lába el nem tört, de ehelyett a jobb lába bokától kezdve annyira összezúzódott, hogy hetekig kell az ágyban fekvőnek. Egyelőre a kórházba nem szállították be, mert a kezelő orvos, bizik hogy semmi különösebb baj beállani nem fog. A véletlennek köszönhető az is, hogy ez a szénsav tartály a hatalmas zuhanás következtében szét nem repedt. Mert ha ez meg történik, akkor robbanás állott volna be, ami az istállóban alvó kocsisokat és lovakat is megölte volna.

— **Halálozások.** Meghaltak: László András ev. ref. 91 éves, Garicsák János g. k. 13 éves, Varga Imre ev. ref. 2 hónapos, Eszenyi Sara ev. ref. 10 hónapos, Szücs Erzsébet ev. ref. 17 hó, T. Kis János ev. ref. 7 hó, Zsigó Eudre ev. ref. 84 éves, Sáfáry Gyula ev. ref. 3 hó, Szabó László ev. ref. 3 hó, Fáy Emma r. k. 19 éves, Csemeti Margit ev. ref. 8 hó, Biró Margit r. k. 6 hó, Kémeri Jenő ev. ref. 17 hó, Mezei István ev. ref. 3 napos, Ihász Dániel ág. ev. 2 hó, Koroknai András ev. ref. 60 éves, Burai Ferenc ev. ref. 4 hó, Weil Zsolt izr. 13 hó, Mike Ferenc ev. ref. 14 hó, Wéber Anna r. k. 10 hónapos.

— **A magyar darabantestőség** vagy a mint ujabbán nevezik, a magyar királyi palotai díszőrség legénységének díszruhája még a tavasz folyamán elkészült. Amikor báró Fejérváry Géza testőrkapitány miniszterelnök lett, Litke Ágost vezérőrnagy, a m. kir. testőség alkapitánya vette kezébe a szervezés munkáját és a tervező művészettel együtt több változtatást tett az eredeti díszítésein. E változtatást három Ferjérváry

helyeslőleg vette tudomásul. Ehhez képest a kapitányi atilla bibor alapon arany babér és cserlevekkel lesz behimezve, olyan stílusban, mint a XII. századbali régi magyar dolmányok voltak. A mente Zrinyi szabásu, fehér alapon széles arany passzománttal és háromszéles pántolással. A passzomány mellett inda alakuan vonul végig az arany babér és cserlevek. A tisztai dolmány bibor alapon sűrűn, a himzésnek megfelelően sujtásozva lesz. A mente hasonló passzomány és pántolása, mint a parancsnoki mente. Csak hogy a babér inda helyett arany sutjás lesz rajta. Az ősi szabásu magyar csizma a főtízté arany babér és cserleves himzésű, a tiszté arany sujtásos lesz. Az arany czélhozásu sisak munkában van és szeptember folyamán készen lesznek az összes díszruhák.

— **Uj páholyok a színházban.** A tanács hétfői ülésén mutatta be Aczél Géza főmérnök a földszinti állóhely átalakítására vonatkozó terveket. Az átalakítást Zilahy Gyula színigazgató eszközli, aki négy földszinti családi páholyt létesít a lármás földszinti állóhelyből, amelyet az I. emeletre helyeznek át. A négy új páholyért már is megindult a versengés.

— **Debreczen és Pécs.** A pécsi rendőrségnél biztosítási állás üresedett meg, amelynek javadalma 1600 korona fizetés, 420 korona lakbér és ruhaátalány. Ezzel szemben a dugasztag Debreczen városában a rendőrbiztosok fizetése 1400 korona, 200 korona lakbér és silány ruházat természetben. Milyen feltűnő mostohán fizeti Debreczen a rendőrbiztosait? De azért a tiszteletrendezés-tervezetben még a silány 200 korona lakbéroket sem akarták megjavítani.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jó ismerősök, rokonok, barátok, barátnőknek, kik szeretett Margit leányuk végtiszteletét személyesen megjelentek s ez által mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, nem különben a debreczeni munkás dal-egylet elnöksége és összes tagjainak, kik a temetésen gyászdalok éneklésével közreműködni szívesek voltak, ezúton mond hálás köszönetet id. Nicht József és családjá.

— **Elégett kocsi.** Hidvéger Miklós és József pallagi bérlők szekereken szállították a tanyába a learatott rozst. Szállítás közben az egyik szekéren valószínűleg a kocsis gondatlansága folytán, kigyult a rozst. A kocsis ijedten leugrott, de már csak a lovakat menthette meg, mert a szekér is odaégett.

— **Lopás.** Fedor Julis Hunyadi utca 1. sz. a. szolgált cselédleány panaszt emelt a rendőrségen, hogy a R. Miklósné lakosnőre bízott zárt tádját az asszony férje feltörte, onnan 20 korona értékű ruhanevelőjét ellopta és elzalogosította.

— **Tetten ért betörő.** Hétfői lapunkban már közöltük, hogy Hodosi Antal csendőrszervező a felesége szatócsházájában tetten érte Dudinszki József hetesét, amikor az üzletet ki akarta rabolni. A romlott suhancra most rábizonyult, hogy régen lopja már gazdáját. A letartóztatott suhanc tagad ugyan, de a bizonyítékok egyre halmozódnak ellene. A rendőrség most az orgazdákat nyomozza.

— **A más nadrágját hústa fel.** Valami rövidlató ember lehet Balló Lajos tiszadadai lakos. Kerekes Zoltán talyigásnál volt ugyanis szállva s annak a nadrágját hústa magára. Aztán odább lépett. Kerekes Zoltán azonban nem egyezett bele a cserébe s feljelentette Balló Lajost a csendőröknek. A csendőrség az eljárást megindította.

— **A Sidoli osztrák** ma reggel külön vonaton megérkezett és az este már megnyitó előadást is tart az a páratlan nagy és látványos artista társulat.

— **Pórujjárt zsebtolvaj.** Mezőtúron zsebtolvajlásért Grosz Menyhért jólismert zsebvágót. A lopást tagadta és azt vallotta, hogy debreczeni illetőségű és itt állandó lakása van. A mezőtúri rendőrség nem ült fel a hazugságnak és átírt Debreczenbe, ahonnan elküldték a zsebtolvaj életrajzadatait. Grosz Menyhért Debreczen területéről örök időkre kitiltott egyén és zsebmetszésért rengeteg sokat ült már. Most sem szabadul meg huzamosan.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jó barátainknak, ismerőseinknek, rokonainknak s a gyászoló közönségnek, kik felejtetlen Lipót kisfiát elhunytá fölött részvétökkel mélyszéges és fájdalmas gyászunkat enyhíteni szivesek voltak, ez úton mondok ugy családom, mint a magam nevében is hála köszönetet. Debreczen, 1905. augusztus hó 1-én. Riesz Lipót ezukrász.

— **Elfogott zsebmetsző.** Nemrég tiltotta és toloncoltatta el a rendőrség haza Grünblatt Dezső zsebmetszőt, de ő csak visszatért. De vesztére, mert a rendőrség fölismerte. Tiltott visszatérés miatt 30 napi elzárásra ítélték, azután hazatoloncolják.

— **Lopás a pálinkás butikban.** Mezei András Teleki utca 22. sz. a. lakó napszámos panaszt tett a rendőrségen, hogy vasárnap délután az egyik pálinkás-butikban berugott és míg a löcán hempergett, valaki kettős fedelű ezüst óráját láncostól és a pénztárcáját 4 korona tartalommal ellopta. A zsebelőt a rendőrség nyomozza.

— **Csirkusz után** az „Angol királynő”-ben friss vacsora kapható. Tisztelettel Hauer Bertalan.

— **Leitner Adolf** sámsoni orvos, augusztus hó 1-ére lakását Debreczenbe Széchényi utca 11. sz. alá helyezi át.

x **Az első segélynyújtás** minden eszközeiben legjobb bevásárlási forrás **Kun Márton** kötszer és gummiáru üzlete Debreczen, Piacz-u. 12.

— **Megérkeztek Kuroki jappán hadvezér szalon bombái 20 drb. 10 kr. 25 drb. meglepő szép szoba tűzi játék 70 kr. Mentse Henrik ujdonságok áruházában Piacz és Szent Anna-utca sarkán.**

Társas-élet.

Hlába altatgatgatnak, altatgatnak, tilal maznák és zárkólnak az édes magyar nemzetétől, az édes anyanyelvétől a magyar bakát, az igaz magyar érzést semmiféle kaszánya törvénnyel és szigorral nem lehet hü lelkökből kiölni. Ez a katona dal is szent bizonyosága a kétféjűsas kaszányákban elfojtott, de ki nem ölhető erős, öntudatos magyar érzésnek. Ezt a katonadalt a császári és királyi 39 dik gyalogezred vitézeitől hallotta és tanulta el egyik alkalmi tudósítónk. A bécsi burg császárszobájának ablaka slatt kellene ezt a magyar katonának eldalolni. Akkor talán inkább megértenék az idők jelét. Így hangzik a magyar katonadal:

Megirom én majd az Ferencz Jóskának :
Nem kell már a német szó a bakának,
Magyar szóra lelkesül a magyar szív,
Tűzbe vérbe megyünk érte, mikor hív.

Mikor mondja rechtsum richteuch abmaschirt
Szegény magyar bakának a szive sir,
Mért nem mondja magyarul, hogy mit akar,
Szivesebben cselszédne a magyar.

Mi az ujság ?

Prielle Kornélia szanatoriumban.

A legbájosabb nagymama, akit mindnyájunk aggodó szeretete környezett legutóbb eljárt szerepében, amelybe „beugratták” a Budapest környékén levő margitszigeti szanatoriumba vonult vissza, hogy nyugalalmát visszaszerezze. A matrónát tegnap reggel 6 órakor vitték ki kocsin. Nevelt leánya, Kovács Iona volt a kísérője s az intézet vezetőjével megállapodott, hogy a nagyaszonnyt a leg gondosabban ápolják és ne tőrjék, hogy a piheű aszsony nyugalalmát Van der Hoske megzavarja. Az intézet orvosa reméli, hogy Prielle Kornélia hamarosan visszaszerzi lelkének elveszett nyugalmát.

Ördögüzés. Izgalmas kísértet történetet jelentenek Salzburgból. Ez év márciusában Hüttauban az a hír járta, hogy egy parasztházban éjszakaiként szellemek kísértének. Szekrény, asztal, szék tánczra perdül, s valamenyi házi szerszám úgy viselkedik, mintha az ördög bujt volna beléjük. Hogy a dolognak véget vessenek, a hüttaui káplán és egy kapuczinus megjelentek a házban és az ördögöt — szentelt vízzel és tömjénnel — persze sikeresen kiűzték. Rövid időre csend lett a házban. De aztán csak újra megkezdődtek a gyanus jelenségek. Azonban most már nem hívtak papot, hanem maguk a parasztlakók jártak utána a kísértetnek, akit csakugyan el is fogtak egy Fischbacher Erzsébet nevű cselédeány személyében. A bíróság előtt a leány bevallotta, hogy egy Wiener nevű vén paraszt bérelte fel a kísértet szerepére, mert rossz hírét akarta költeni a háznak. Így remélt olcsó pénzért hozzájuthatni, Weinert is perbe fogták erre, de a törvényszék felmentette.

TÁVIRATOK.

Bolgár-német szerződés.

Berlin, július 31. Az új német bolgár kereskedelmi szerződést ma hiteltesítették az itt összegyűlt német és bolgár kiküldöttek.

Franciaország a béke öre.

Becon, július 31. A köztársasági emlékmű leleplezése alkalmából Berteaux hadügyminiszter beszédet tartott, amelyben dicsérte a köztársaság áldásos működését, amely az országot a háború után ismét fel emelte. A miniszter rámutatott azokra az áldozatokra, amelyeket a köztársaság a hadseregnek hozott. A hadsereg mostan feladata magaslatán áll. Majd rátér Le Croix tábornok utolsó napiparancsára, mely összehasonlítja a német és a francia katonát. Berteaux megjegyzi, hogy a köztársaság, mely Franciaországot erőssé tette, a béke tényezője akar maradni, mert, amíg a munka hasznosságáról akar kezkeskedni, a békétől várható áldásukat akarja biztosítani.

Nagy változás a máv.-nál.

Budapest, július 31. Vörös László kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy a máv. vasutnál 62 magas rangú, de már előregedett tisztviselőt nyugdíjba küld és a jövő hónapban 1200 vasutast előléptet. (Korteskedés ez vagy igazi jó indulat?)

Tengerbe fult magyar flu.

Budapest, július 31. Ottlik kereskedelmi miniszteri osztály tanácsos fia Riminél (Olaszország) a tengerbe fult.

Apponyi az uj-pártról.

Budapest, július 31. Apponyi Albert gróf kijelentette, hogy helyesli, ha a szabad- elvűpárt feloszlik és az uj-zártba lépnek, mert ez esetben a válság könnyebben oldható meg.

Fegyházra ítelt szerb tanár.

Belgrád, július 31. A bíróság Jovánovics Száva gimnáziumi tanárt 3 évi fegyházra ítélte, mert a legutóbbi összeesküvést szervezte.

Az amerikai sárgaláz.

New-Orleans, jul. 31. Tegnap sárgalázban hatan haltak meg. 29 uj megbetegedés fordult elő. Az elhaltak egynek kivételével olaszok és osztrákok.

Gazdák a munkások ügye mellett.

Hatvan, július 31. Vasárnap Hatvanban gazda-kongresszust tartottak, amelyen a cselédbér minimumot és maximumot tárgyalták a gazdasági sztrájk megszüntetése végett.

Matusenkó naplója.

— Mik történnek a Potemkin hajón? —

A Potemkin orosz csatahajó lázadó matrózainak feje tudvalevűen Matusenko volt. Ez az ember a rettenetes eseményekről, amelyek a hajó fődélzetén lejátsszódtak, rendes naplót vezetett. A mikor a hajó megadta magát Romániának, átadta naplóját egy konstancai ügyvédnek, a ki most egyes részleteit nyilvánosságra hozza.

A hajó intendánsa, egy Makarov nevű tiszt vásárolta a romlott húst, amely a lázadást okozta. Még sem ölték meg, mikor megtalálták egy kabinban, ahová rejtőzött. A forradalmi bizottság megkímélte s nehogy később bántódás érje a partra küldte, ugyanezért, nehogy ártatlanul vér folyjon, hagyta abba a legénység Odessza bombázását. Csak az első zavarban süttöttek el három lövést. Mivel Odessza térképe nem volt meg a hajón, nem akartak találmra lövöldözni. Gyönyörű látvány volt, mikor az egész flotta menekült a Potemkin előtt. Az admirális futott az egyszerű matrózok előtt! A hajóra óriás lelkesedés uralkodott. Szinte egyhangon kiáltották:

— Le a zsarnoksággal!

— Éljen a forradalom!

A legénységet őrvőngő öröm fogta el. Táncoztak, énekeltek, ölelkeztek. Hát még mikor a Pobjedonoszev nem akart rálőni a Potemkinre, sőt tisztelgett neki. A mikor már megöltünk négy tisztet, a flotta elmenekült előlünk, a Pobjedonoszev csatlakozott hozzánk, vörös lobogó lengett hajónkon, akkor a legénység rágyújtott az orosz nemzeti himnuszra. S mikor tizenkét napig kóboroltunk a tengeren s az egész hajóhad sőt az egész ország rettegett tőlünk, a feelezeten hazafias dalokat énekeltek, melyek a czárságot és a hadsereget dicsőítették. Ez a kaszányai nevelés gyümölcse mely bizonyos elveket vérévé tesz a legénységnek. Természetes, hogy nem tudtak a régi szokásokkal szakítani s ha én ez ellen fölhaborodtam volna, ez durvaság lett volna részemről... Már egyenruhát is terveztem az egész legénység számára, a tengerész uniformis helyett. De nem valósíthattam meg eszméimet. Nagyszerű haditervet is dolgoztam ki.

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

44 — Amerikai bűnügyi regény. —
— Nem tudá nekem Barley ur megmondani, hogy Biddy azelőtt mással is volt társas viszonyban?

Barley, aki időközben ismét munkáhozült, feltekintett.

— Hogy Biddy régebben mással is társas viszonyban állt-e? Hm, erre határozott feleletet adni nem tudok. De mért kérdi? Valami fordulat állt talán be a nyomozás terén és nyomon van?

— Természetes, hogy nyomon vagyok már — felelte Neckett. Tehát ön nem tud arról, hogy Biddy azelőtt mással is...

— Határozott feleletet e kérdésre igazán nem adhatok. Egyébként Biddynak őszes, kezeim közt levő levelezését rendelkezésére bocsájthatom, hogy láthassa, de abból aligha lehet megtudni valamit az ő régebbi összeköttetéseire vonatkozólag. Legalább én nem tudok róla. De nem lehetetlen, hogy azelőtt sokat csalódhatott, mert nagyon bizalmatlan és óvatos volt akkor, amikor velem társult.

— Köszönöm a felvilágosítást — mondta a titkos rendőr.

De Barley most már félretette a munkát és megkérte a távozni készülő titkos rendőrt, hogy maradjon még, hiszen együtt sétálhatnak el.

— Tehát most már biztos nyomon van Neckett ur — mondta Barley, mikor az utcára értek. Nem akarok az ön titkának részese lenni, de remélem, hogy önnek sikerülni fog az én egykori szerencsétlen társam gyilkosát leleplezni.

— Csak türelem és kitartás — jegyezte meg Neckett.

(Folytatjuk.)

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

A Debreczeni Független Ujság folyó hó 29. számában az orfeumokkra foglalkozván, többek között szállodákra is kitér, olyan alakban emlékeztet meg rólunk, mintha mi a vállalatunknál működő nyári mulató vendégloji árjegyzésével a közönség kizsákmányolására törekednénk. Amidőn a cikknek reánk vonatkozó részét alábbiakban teljes tárgyilagossággal ezennel visszautasítjuk, kivánatosnak tartanánk egyszersmind, ha cikkíró ur jobban megrostálná általánosságban odavetett vádjait, s személyesen győződne meg a tényállásról, mielőtt egy érintetlen tisztességű czéget légből kapott állításaival a közvelemény foruma elé ezíral.

Mert: *nem igaz*, hogy a Bikában egy pohár sör 20 kr., *nem igaz*, hogy az ételek 50%-al drágábbak, *nem igaz*, hogy a borok és italok ára 50%-al drágábbak.

Ezzel szemben tény az, hogy az ételek az orfeumban is a rendes éttermi áron számíttatnak, ellenben a Pilseni sör és az asztali bor árai az orfeumban poharaként 2 krajczarral, illetve literenként 10 krajczarral magasabban vannak megszabva, ami viszont a orfeum-üzemmel járó rendkívüli költségekkel (mint subventió, drága világítás, berendezési költségek) van indokolva.

Bar alig hisszük, hogy az idézett cikknek reánk vonatkozó része a nagyközönségnek velünk szemben már megállapodott véleményét károsan befolyásolhatná, mégis kötelességünknek ismertük a cikk dologi részére megjegyzéseinket megtenni, míg az általánosságban odavetett súlyosabb kitételekre a magunk részéről nem is reagálunk, mert azok kifogást

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

gástalan tisztességű üzletkezelésünket semmi tekintetben nem érinthetik.

A Bika szálloda bérlete
Németh András és Társa.

Szerkesztői üzenetek.

K J. Biz isten igaza volt annak az uraszszonynak, hogy férj uramat illeti a korbácsütés és mégis — egy férjet megütni!... Izlés dolga, és ha már erre szükség van, be szomorú dolog. Majdnem jobb agyonhalgatni...

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

**rendkívül
leszállított áron
árusítunk.**

**Mosó zephir, Kreton,
Ruhavászon, Etamine
és Batistokat.**

A nyári idényből

visszamaradt áruk

leszállított áron

árusítatnak el.

Szerb vászon mtr 14 kr. Kartonok 20 krtól. Batistok, Zeffirek, Delinek stb. Dus vásztekban Női esernyők 110-től Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák és sok fel nem sorolt áruk

OLCSÓ ÁRBAN

árusítatnak el.

Dospoly János utóda

Főtér, Tisza palota.

Felhívás

a t. gazdálkodók és géptulajdonosokhoz!

Ajánlom vízmentes asztagtakaró- és cséplőgépekre való ponyvaimat, szegedi kender zsákokat, gyapju zsákokat, pokróczokat, zsákkötöző és dohányzsinegeket olcsó árban.

Kivánatra mintákat küldök.

WIENER ADOLF

gyári raktára, ponyva- és zsákkölcsön intézete

DEBRECZEN, Kossuth-utca 27. sz.

Csak néhány hétig tartó nagy árleszállítást

rendezünk a nyáriidényből visszamaradt szerb vásznak, kartonok, batistok, zeffirek, delinekből s fekefe és színes gyapju szövetekből.

Ezen cikkek közül óriási mennyiségű maradék

fél áron kapható.

Színes napernyők beszerzési gyári árban tavalyi darabok fél árban

Szabó Lajos fiai czégnél

1 m. divatos bluz-selyem 40 kr., 1 db. jó minőségű zefir házi bluz 85 kr. és 1 frt., 1 m. mintázott francia batiszt 35 kr.

Hivatalok és magánfelek részére!

Ruggyanta és Réz bélyegző

számozógépeket, papír pecsét bélyegeket, pecsétnyomó állandó festékpárna és izléses

nyomtatványokat

gyorsan, pontosan és olcsó árban készít

az Első debreczeni

Ruggyanta-bélyegző-gyár

és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.

Csak 12 napig!

CIRKUS

Sidoli Cäsar.

200 személy. 123 ló.

A Vásártéren.

Legnagyobb és legelegánsabb

TENT-CIRCUS.

Kedden, augusztus hó 1 én este 8 órakor

Nagy Megnyitó

Disz-Előadás.

A műsor 18 számot tartalmaz.

Fellépte

Sidoli Cäsar

igazgatónak, saját idomított lovaival.

Non plus ultra.

Fellépte a legjobb művésznőknek és művészeknek, valamint a Ballet-csoportnak.

Helnyarak: Páholy 3 kor. 50 fill. Zártszék (számozott) 2 kor. 50 fill. — I. hely 1 kor. 60 fill. II. hely 1 kor. 20 fill. Karzat 60 fill. Gyermek 10 éven alul, katonák őrmestertől lefele I. helyen 1 kor., II. helyen 60 fill., karzaton 40 fillért fizetnek.

Jegyek előre válthatók: Borsos Kata műiparáru üzletében, Városház-épület.

Részletes műsor este a Cirsusban.

Buffet a Cirsusban.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szög 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szög 4 fillér. — Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyeget csatolni.

Tetőcserép prima. waggonszámra P. Ladányi állomáson berakva ezrenként 24 koronaért kapható Fábán és Barna cserép és téglagyárban P. Ladány.

Vetőgépek teljesen kijavítva felelősség mellett potom árban, részlet fizetésre is kaphatók Ráhrer Sándornál Piacz utca 26. Nagytrafik udvar.

Borsy-féle pemetefü cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farhas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jósza és Jóna drogueriájában.

Elveszett a Bika szállodától a Magyar Király kavéházig terjedő uton egy kis ezüst nyakláncz melyen szivalaku joujou függött. Szíves megtaláló jutalomba részesül ha szerkesztőségünkbe hozza.

70 kr. egy óra tisztítás és javítás Pinter Dezső orasnal, Szent-Anna-utca 2. szám. Tanuló felvétetik.

Gansin a legjobb cipőfényesítő, chevraux és boxcipő-crem. Kapható mindenütt.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjótányosabban és jótállás mellett eszközli Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. szám

az udvarban.) Villamos felszerelések, zseblémpák, kerékpárok és alkatrészek raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefonszám 168.

Hegedülni legjobban és legolcsóbban tanítok. Házaknál vagy saját lakasomon is. Czímem Arany Janos utca 59., ajtó 5.

Vasestergályos és géplakatos tanoncok gépműhelybe tolvajnak Deák Ferencz-utca 22.

Ugyonkók fizetés és magas jutalék mellett azonnali belepésre kerestetnek Schweitzer Testverek varrógép- és kerékpár nagykereskedőkhöz Debreczen, Piacz-utca 56.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

**Vasestergályozást, vasgyalu-
lást, gépjavítást** a legolcsóbban vállal Preiszler Mór gépműhelye Debreczen, Deák-Ferencz-utca 22.

Első rendű detailista segéd azonnali vagy későbbi beépésre felvetetik Ulimann Sálamon fűszer- és csemege üzletében Piacz-utca 70.

Ugyes rőfös kereskedősegédet keresek nagyobb vidéki divatüzletbe. Czím a kiadóba.

Vaskereskedő segéd a ki vasszakmában teljesen kezelt, esetleg fűszert is érti, vidéki kisebb városokban szervizozott, azonnali állomást nyerve Slachta János kereskedésében H.-Nánáson. Itt egy tanuló is felvétetik.

A nagyszepesen 6¹/₂ nyilas föld kiadó. Értekezhetni lehet N. Szappanos utca 17. s z.

Gépolaj, Tovottaszir

valamint gazdasági
kocsikenőcs legjobb
és legmegbízhatóbb

Térei J. Utódánál

kizárólagos festék és
zsiradék nagykereskedő,

DEBRECZEN, Hatvan-u. 13. sz.

1 KILO
pergetett méz
60 KR.

A hajdumegyei méhésztársulat megbízott elárúsítójánál

Deutsch Lajos

fűszerkereskedésében

DEBRECZEN, Piacz utca 38. sz.

Magánmérnöki munkákat

elvéllai

Sipos és Kelen

okleveles mérnökök

műszaki és építési vállalati irodája
DEBRECZEN, Piacz-u. 58.

(Bank-palota.)

— Telefon: 237. —

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) tündöklését, hamvasságát rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a bőrvörösséget, az eldurvult kirepedezett és szélkifújta arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható!

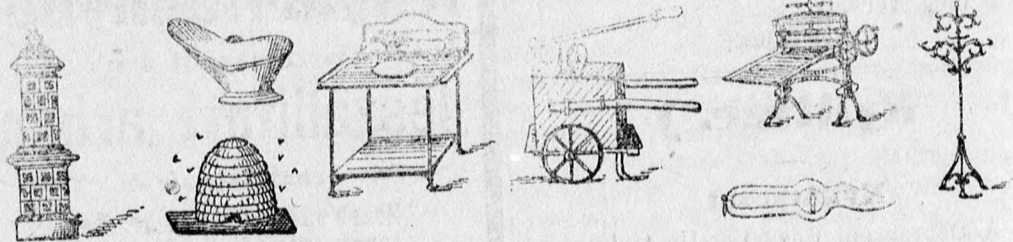
Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan.

Egy üveg MOLLITERGIN ára: 1 kor.

Készítőhelye s főraktára:

MIHALOVITS J.

„Kigyó” című gyógyszerárában.
DEBRECZENBEN, a városházzal szemben.

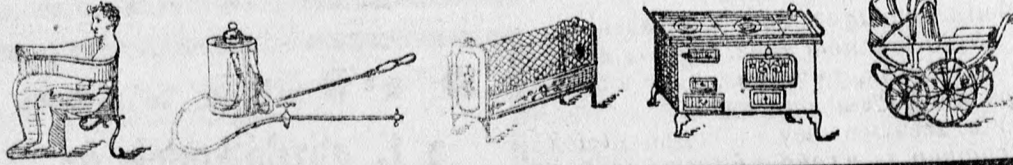
TÓTH GYULA

vaskereskedő

Debreczen, Piacz u. 20. és 27. sz.

Ajánl legjobban minőségben a tavaszi időnyire kertész ti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket. Kerti vasbutorok, gyermek kocsik, fürdőkádak, jégszekrények, vas- és rezbutorok, peronospora- és kerti fecskendők minden vas- és faiparhoz való szerszámok, tüskés kerítés huzalok, építkezésekhez vasgerendák, vas- és porcellán kályhák, utóbbiakhoz multiplicátor [hőfejlesztő] betétek, méhészeti cikkek.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Orosházi Kenyér-sütőde és Élelmezési Csarnok

A kertekben lakó közönség b. figyelmébe ajánlom állandóan friss sütésű

kenyereimet

bármely kertségbe oda szállítva.

Előjegyzések elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek.

— Naponta friss uradalmi vaj. —